

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
ДАР БОРАИ САРМОЯ ВА
ҲАВАСМАНДГАРДОНИИ ФАЪОЛИЯТИ САРМОЯГУЗОРӢ

бо қарори Маҷлиси намояндагони
Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон
26 феввали соли 2025, № 1557
қабул карда шудааст
бо қарори Маҷлиси миллии
Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон
аз 13 майи соли 2025, № 45
ҷонибдорӣ карда шудааст

Қонуни мазкур асосҳои ҳукукию иқтисодии муносибатҳоро дар соҳаи сармоя ва фаъолияти сармоягузорӣ, аз ҷумла тавассути амалисозии лоиҳаҳои сармоягузорӣ бо истифода аз низомҳои ҳавасмандгардонӣ ва дастгирии давлатии сармоягузорӣ муқаррар карда, ба таъмини устуворӣ ва беҳтар намудани фазои сармоягузорӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон равона гардидааст.

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

- 1) имтиёзҳои сармоягузорӣ – ҳавасмандгардонӣ, ки тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин дар доираи созишномаҳои сармоягузорӣ ба сармоягузoron пешниҳод мегардад;
- 2) лоиҳаи сармоягузорӣ – маҷмуи чорабиниҳо ва ҳуҷҷатҳои ба ҳам алоқаманд барои анҷом додани сармоягузорӣ, аз ҷумла барои дар давраи муайян амалӣ намудани созишномаи сармоягузорӣ ва ё аз ҷониби мақомоти дахлдори давлатӣ ё шахси воқеӣ ва ё ҳуқуқӣ ҷалби сармоя ҷиҳати ба даст овардани натиҷаи иқтисодӣ, иҷтимоӣ ё самараи судманди дигар;
- 3) майдонҳои сармоягузорӣ – молу мулкҳои давлатӣ, хусусӣ ва ё як қисми ҳудуде, ки дар он лоиҳаи сармоягузорӣ амалӣ карда мешавад ё амалишавии он ба нақша гирифта шудааст;
- 4) милликунонӣ – ба моликияти давлатӣ таъдир додани молу мулк бо ҷуброни арзиши молу мулк ва дигар зиёне, ки вобаста ба милликунонӣ ба молик расидааст;
- 5) реквизиция – дар ҳолатҳои офати табиӣ, садама, эпидемия, эпизоотия ва ҳолатҳои дигари дорои хусусияти ғавқулода, бо тартиб ва тибқи шартҳои муқаррарнамуда ба манфиати ҷомеа гирифтани молу мулк бо пардохти арзиши он ба молик;
- 6) речаи устувори сармоягузорӣ – таъмин гардидани речаи мусоиди ҳуқуқӣ барои сармоягузор дар ҳолати қабули санади меъёрии ҳуқуқии нав ва ё ворид гардидани тағйиру иловаҳо ба санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки шартҳои амалисозии фаъолияти

сармоягузори ро вазнин мекунад, аз ҷумла масъалаҳои пардохти андозӣ, гумрукӣ ва ғайриандозиро танзим менамоянд;

7) сармоя – воситаҳои пулӣ, дороиҳои моддӣ ва ғайримоддӣ, воситаҳои молиявӣ, молумулкӣ ва ҳама намуди дороиҳои дигаре, ки бо мақсади ба даст овардани фоида, самараи дигари судманд ва ё таъмини раванди иҷрои уҳдадориҳои давлатӣ ба объектҳои фаъолият равона карда мешаванд;

8) сармоягузор – шахси воқеӣ ё ҳуқуқӣ, ки бо истифода аз сармоя фаъолияти сармоягузори ро дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом дода, дорои мақоми сармоягузори ватанӣ ва ё сармоягузори хориҷӣ мебошад;

9) сармоягузори ватанӣ – шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, соҳибкорони инфиродӣ ва шахсони ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз ҷумла шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ба таври доимӣ берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон истиқомат дошта, фаъолияти сармоягузори ро дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ менамоянд;

10) сармоягузори хориҷӣ – давлатҳои хориҷӣ, мақомоти маъмурӣ ё ҳудудии давлатҳои хориҷӣ, созмонҳои байналмилалӣ, ки тибқи созишномаҳо ё шартномаҳои дигар байни давлатҳо таъсис ёфтаанд ё субъектҳои ҳуқуқи оммавии байналмилалӣ мебошанд, инчунин шахсони ҳуқуқии хориҷӣ ва ё филиалу намоёндагӣҳои онҳо, ҳама гуна шарикӣ, ташкилотҳо ё иттиҳодияҳо, ки мутобиқи қонунгузориҳои хориҷӣ таъсис дода шудаанд ва фаъолият мекунад, ташкилоти хориҷӣ бе таъсиси шахси ҳуқуқӣ, шаҳрвандони хориҷӣ ва шахсони бешаҳрванд, ки берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ба таври доимӣ истиқомат мекунад ва фаъолияти сармоягузори ро дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ менамоянд;

11) сармоягузориҳои хориҷӣ – сармояе, ки аз ҷониби сармоягузориҳои хориҷӣ барои амалӣ намудани фаъолияти сармоягузориӣ дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода карда мешавад;

12) сармоягузориҳои мустақими хориҷӣ ва ватанӣ – сармоягузориё, ки аз ҷониби сармоягузор бо шартҳои мухталиф дар асоси таваккал, аз ҷумла дар доираи санадҳои ҳамкорӣ бо дарназардошти хусусияти дарозмуҳлатӣ ва имконияти назорати фаъолият анҷом дода мешавад;

13) сармоягузориҳои тақрорӣ – сармоягузориӣ ба фаъолияти мавҷуда ва ё фаъолияти нав ва ё дилхоҳ фаъолияти соҳибкорӣ ва намуди дигари фаъолият, ки аз ҳисоби ҳама гуна даромади сармоягузор, аз ҷумла фоида, фоизҳо, суди сахмия, роялти, комиссияҳо, пардохтҳо барои кумаки техникӣ, нигоҳдорӣ ва шаклҳои дигари подош дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ба даст оварда шудаанд;

14) сармоягузориҳои давлатӣ – банақшагирӣ, ҷалб, истифода, баҳисобгирӣ, ҳамоҳангсозӣ, назорати кумаки беруна ва маблағҳои давлатӣ, ки барои сармоягузориӣ пешбинӣ шудаанд;

15) сиёсати давлатии сармоягузориӣ – маҷмуи тадбирҳои андешидашавандаи ба ҳам алоқаманд ва ҳамоҳанги мақомоти давлатӣ барои таъмини ҳавасмандгардонии фаъолияти сармоягузориӣ тавассути васеъ

намудани имкониятҳои ҷалби сармоягузорӣ ба иқтисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва соҳаҳои алоҳидаи он;

16) созишномаи сармоягузорӣ – санади ҳуқуқие, ки барои амалисозии лоиҳаҳои сармоягузорӣ байни мақомоти давлатии аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ваколатдоршуда ва сармоягузор ба имзо расонида мешавад;

17) фаъолияти сармоягузорӣ – маҷмуи амалҳои сармоягузор мутобиқи Қонуни мазкур ва санадҳои дигари меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон вобаста ба истифодаи сармоя, аз ҷумла раванди сармоягузорӣ, ки марҳилаҳои таҳия, иҷро ва идоракунии лоиҳаҳои сармоягузориро дар бар мегиранд;

18) фазои сармоягузорӣ – маҷмуи омилҳо, ки имкониятҳои сармоягузorro ҷиҳати анҷом додани сармоягузориҳои самаранок муайян менамоянд;

19) фондҳои сармоягузорӣ – ташкилот, ки фаъолияти сармоягузориро, аз ҷумла тавассути иштирок дар ҳиссаи сармояи оинномавии шахсони ҳуқуқии дигар ҷиҳати маблағгузорӣ ва идоракунии ин раванд анҷом медиҳад;

20) хизматрасониҳои давлатӣ барои сармоягузoron – ҳамгироии байниидоравии электронӣ барои дастрасӣ ба хизматрасониҳои давлатӣ;

21) ҳавасмандгардонӣ ва ҳимояи сармоягузор – низоми тадбирҳои давлатӣ, ки дар доираи талаботи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷалб ва ҳимояи сармоягузoron равона гардидааст;

22) экспроприатсия – азхудкунии маҷбурии муздноки молу мулк аз ҷониби давлат ба манфиати ҷомеа.

Моддаи 2. Қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи сармоя ва ҳавасмандгардонии фаъолияти сармоягузорӣ

Қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи сармоя ва ҳавасмандгардонии фаъолияти сармоягузорӣ ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, санадҳои дигари меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, иборат мебошад.

Моддаи 3. Принципиҳои танзими давлатии ҳавасмандгардонии фаъолияти сармоягузорӣ

Танзими давлатии ҳавасмандгардонии фаъолияти сармоягузорӣ дар асоси принциpleri зерин амалӣ карда мешавад:

- 1) таъмини расмиёти қонунгузорӣ;
- 2) дахлнопазирии молу мулк;
- 3) ҳимоя ва таъмини ҳуқуқи озодиҳои сармоягузoron;
- 4) таъмини шаффофияти фаъолият ва ошкорбаёнӣ;
- 5) баробарии сармоягузoron ва адолатнокӣ, роҳ надодан ба таъбиз;
- 6) масъулиятнокии сармоягузoron;
- 7) таъмини речаи устувори сармоягузорӣ;
- 8) ҳавасмандгардонии фаъолияти сармоягузорӣ;
- 9) ҳифзи маълумот.

БОБИ 2. ШАКЛ, НАМУДҲО ВА ТАРЗҲОИ САРМОЯГУЗОРӢ

Моддаи 4. Шакл ва намудҳои сармоя

1. Сармоя аз шаклҳои зерин ташаккул меёбад:
  - 1) асъори милли ё хориҷӣ, аз ҷумла маблағҳои худӣ, инчунин маблағҳои дар шакли қарз ё грант ҷалбшуда;
  - 2) молу мулкҳои манқул ва ғайриманқул;
  - 3) ҳуқуқҳои молумулкӣ (ҳуқуқ ба истифодаи китъаҳои замин, ҳуқуқи истифодаи сарватҳои табиӣи дигар, ипотека, ҳуқуқи нигоҳ доштани молу мулк, гарав, инчунин ҳуқуқҳои молумулкии дигаре, ки аз ҳуқуқи моликият бармеоянд ва ғайра);
  - 4) саҳмияҳо, ҳиссагузори ва шаклҳои дигари иштирок дар сармояи шахси ҳуқуқӣ;
  - 5) вомбаргҳо, уҳдадориҳои дигари қарзӣ, амонатгузориҳои дарозмуҳлат;
  - 6) ҳуқуқҳои ғайримолумулкӣ, аз ҷумла ҳуқуқи моликияти зеҳнӣ, эътибори қорӣ, тамғаҳои молӣ, намунаҳои саноатӣ, равандҳои технологӣ, номҳои тиҷоратӣ ва ғайра;
  - 7) ҳама гуна ҳуқуқ барои анҷом додани фаъолият дар асоси иҷозат, иҷозатнома ё дар шакли дигаре, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудааст;
  - 8) консессияҳо дар асоси қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз ҷумла консессияҳо барои иктишоф, истихроҷ ё истифодаи захираҳои табиӣ;
  - 9) фоида ё даромаде, ки аз сармоягузориҳои гирифта шуда, дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон тақроран сармоягузори қарда мешавад;
  - 10) кумаки техникӣ бо ифодаи пулӣ;
  - 11) қарзҳои аз ғайрирезидентон ҷалбшуда;
  - 12) қарзҳои тиҷоратӣ;
  - 13) пешпардохтҳо, аз ҷумла пешпардохт тибқи шартнома;
  - 14) уҳдадориҳои дигар, шаклҳои сармоя ва объектҳои ҳуқуқҳои маданият, ки дар муомилот бо қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон маҳдуд қарда нашудаанд.
2. Сармоя ба намудҳои зерин ҷудо мешавад:
  - 1) сармоягузориҳои мустақим:
    - маблағҳои худӣ, аз ҷумла ба сармояи оинномавӣ аз ҳисоби саҳмгузори ё иштироки ҳиссаӣ;
    - қарзҳои ҷалбшуда, аз ҷумла аз ҳисоби ғайрирезидентон, қарзҳои субординарӣ, қарзҳои тиҷоратӣ, уҳдадориҳои дигар;
    - сармоягузориҳои тақрорӣ аз ҳисоби фоидаи соф;
    - иҷораи молиявӣ (лизинг);
  - 2) сармоягузориҳои давлатӣ:
    - амали мақомоти ваколатдори давлатӣ, мақомоти иҷроияи марказӣ ва маҳаллии ҳокимияти давлатӣ барои аз ҳисоби буҷети давлатӣ, қарзу грант, манбаъҳои дигари молиявии дохилӣ ва беруна маблағгузори намудани сохтмони наф, муосиргардонӣ, азнавсозӣ, таҷдиди техникӣ,

инчунин ба шаклҳои дигари истехсоли моддӣ, рушду такрористехсолии фондҳои асосии субъектҳои хоҷагидор ва объектҳои дигари дахлдор;

- объектҳои моликияти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва воҳидҳои маъмурию ҳудудии он, ки ҳамчун сармоя тибқи тартиби муқарраргардида ва бо риояи маҳдудиятҳои пешбиниамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба иқтисодиёти кишвар гузошта мешаванд.

Моддаи 5. Тарзҳои сармоягузорӣ

1. Сармоягузорӣ бо истифода аз тарзҳои зерин амалӣ мешавад:

1) таъсис додани шахсони ҳуқуқӣ ва ё филиал ва намояндагиҳои шахсони ҳуқуқии хориҷӣ ва ё иштироки ҳиссавӣ дар сармояи оинномавии шахсони ҳуқуқӣ, аз ҷумла бо роҳи ба даст овардани молу мулк ва сахмияҳо (ҳиссаҳои иштирок);

2) сармоягузорӣ ҷиҳати ташкил ва таъмини такрористехсолии фондҳои асосӣ, аз ҷумла сармоягузорӣ ба сохтмони нав, муосиргардонӣ, азнавсозӣ, таҷдиди техникӣ, инчунин ба шаклҳои дигари истехсолоти моддӣ;

3) харид ё сармоягузорӣ ба коғазҳои қиматнок, аз ҷумла уҳдадориҳои қарзии аз ҷониби резидентҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон баровардашуда, инчунин вомбаргҳои корпоративӣ, давлатӣ ва намудҳои дигари коғазҳои қиматнок;

4) сармоягузорӣ барои пешниҳоди иҷораи молиявӣ (лизинг);

5) ба даст овардани ҳуқуқҳои консессионӣ, аз ҷумла консессияҳо барои иктишоф, коркард, истихроҷ ё истифодаи захираҳои табиӣ, инчунин иштирок дар созишнома оид ба тақсими маҳсулот ва ё шарикии давлат ва бахши хусусӣ;

6) ба даст овардани ҳуқуқҳои молумулкӣ, моликият, аз ҷумла ҳуқуқҳои моликияти зеҳнӣ, ҳуқуқҳои муаллифӣ, тамғаҳои молӣ, намунаҳои саноатӣ, номи фирмавӣ ва ноу-хау;

7) ба даст овардани ҳуқуқ ба истифодаи қитъаҳои замин, ҳуқуқи истифодаи сарватҳои дигари табиӣ;

8) сохтмон, ба даст овардани молу мулки дарозмуддат, аз ҷумла объектҳои савдо ва хизматрасонӣ, яққоя бо ҳуқуқи истифодаи қитъаи замин, ки объектҳо дар он ҷойгир карда шудаанд ё баланд бардоштани арзиши молу мулк;

9) маблағгузорӣ ё қарздиҳии молу мулк ба субъектҳои хоҷагидоре, ки сармоягузор як қисми сармояро дар ихтиёр дошта, ин ба ӯ имкон медиҳад, ки субъекти хоҷагидорро назорат кунад ё ба он таъсири назаррас расонад;

10) сармоягузориҳои иҷтимоӣ, аз ҷумла дар рушди неруи инсонӣ, малака ва таҷрибаи касбӣ, инчунин ба рушди шаклҳои дигари неъматҳои ғайримоддӣ;

11) тарзҳои дигаре, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ накардааст.

2. Сармоягузорӣ метавонад тавассути омезиши тарзҳои гуногуни дар қисми 1 моддаи мазкур муқарраршуда амалӣ карда шавад.

БОБИ 3. ТАНЗИМИ ДАВЛАТИИ САРМОЯГУЗОРӢ

Моддаи 6. Сиёсати давлатии сармоягузорӣ

1. Сиёсати давлатии сармоягузорӣ аз ҷониби мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи сармоя ва ҳавасмандгардонии фаъолияти сармоягузорӣ амалӣ карда мешавад.

2. Аз рӯи намуди сармоягузорӣ сиёсати давлатии сармоягузорӣ метавонад танзими қисматҳои зеринро пешбинӣ намояд:

1) шароити мусоидро барои сармоягузориҳои хориҷӣ фароҳам меоварад ва таъмини кафолати устувории амалисозии фаъолияти сармоягузориҳо анҷом медиҳад;

2) истифодаи самараноки маблағҳоро дар доираи сармоягузориҳои давлатӣ барои рушди иқтисодӣ ва иҷтимоии давлат пешбинишуда таъмин менамояд.

3. Давлат маҷмуи тадбирҳои ба ҳам алоқаманд ва ҳамоханги мақомоти давлатиро барои таъмини ҳавасмандгардонии фаъолияти сармоягузорӣ тавассути васеъ намудани имкониятҳои ҷалби сармоягузорӣ ба иқтисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва соҳаҳои алоҳидаи он амалӣ менамояд.

Моддаи 7. Танзими сармоягузориҳои давлатӣ

1. Танзими сармоягузориҳои давлатӣ дар асоси барномаҳои сармоягузориҳои давлатӣ ва сиёсати қарзи давлатӣ бо дар назар доштани дурнамои рушди иқтисодӣ ва иҷтимоӣ сураат мегирад.

2. Шарикони рушд бояд лоиҳаҳои грантиро, ки амалисозии онҳо бе созишномаи дахлдор бо Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба нақша гирифта шудааст, бо мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи сармоя ва ҳавасмандгардонии фаъолияти сармоягузорӣ ҳамоханг намоянд.

3. Қоидаҳои банақшагирӣ, ҷалб ва назорати истифодаи кумаки беруна ва маблағҳои давлатии барои сармоягузориҳои давлатӣ пешбинишударо Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар мекунад.

Моддаи 8. Салоҳияти Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи сармоя ва ҳавасмандгардонии фаъолияти сармоягузорӣ

Ба салоҳияти Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи сармоя ва ҳавасмандгардонии фаъолияти сармоягузорӣ мансубанд:

1) пешбурди сиёсати давлатии сармоягузорӣ ва ҳавасмандгардонии фаъолияти сармоягузорӣ;

2) муайян намудани мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи сармоя ва ҳавасмандгардонии фаъолияти сармоягузорӣ;

3) тасдиқи низомнома ва ҳайати Шурои ҳамохангсозӣ оид ба ҳамкорӣ бо шарикони рушд ва фаъолияти сармоягузoron;

4) тасдиқи қоидаҳои гузарондани санчиши мақомоти давлатӣ, лоиҳаҳои давлатии сармоягузорӣ ва санадҳои меъёрии ҳукукии танзимкунандаи фаъолияти сармоягузорӣ;

5) тасдиқи нишондиҳандаҳои мақсаднок барои сода кардани расмиёти фаъолияти сармоягузорӣ ва беҳтар намудани ҳолибияти сармоягузорӣ;

6) тасдиқи нақшаи чорабиниҳо оид ба беҳтар намудани фазои сармоягузорӣ;

7) амалисозии ваколатҳои дигаре, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян намудааст.

Моддаи 9. Ваколатҳои мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи сармоя ва ҳавасмандгардонии фаъолияти сармоягузорӣ

Мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи сармоя ва ҳавасмандгардонии фаъолияти сармоягузорӣ дорои ваколатҳои зерин мебошад:

1) амалисозии сиёсати давлатии сармоягузорӣ ва ҳавасмандгардонии фаъолияти сармоягузорӣ;

2) ҳамоҳангсозии фаъолияти мақомоти давлатӣ ва ташкилотҳои давлатӣ дар соҳаи танзими фаъолияти сармоягузорӣ;

3) андешидани чораҳо ҷиҳати ҷалб, истифода, баҳисобгирӣ, ҳамоҳангсозӣ ва назорати кумаки беруна;

4) ҳамоҳангии таъмини иҷрои уҳдадориҳо аз ҷониби мақомоти давлатии дахлдор ва шахсони ҳуқуқӣ нисбат ба сармоягузoron;

5) баррасии мурочиати сармоягузoron оид ба масъалаҳои дар ҷараёни фаъолияти сармоягузорӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бавучудода, аз ҷумла дар доираи ҷорӣ гардидани низоми электронии пайгирии мурочиати сармоягузoron пешниҳодшаванда ва таъмини робитаи байни мақомоти дахлдори давлатӣ ва сармоягузoron;

6) мусоидат ба сармоягузoron дар ҳалли масъалаҳо ва баҳсҳои бамиёномада, аз ҷумла бо тартиби то судӣ;

7) додани машварат ба сармоягузорони эҳтимолӣ оид ба масъалаҳои ҳуқуқӣ, иқтисодӣ ва масъалаҳои дигари марбут ба фаъолияти мушаххаси сармоягузорӣ;

8) дархости мусоидат аз намоёндагҳои дипломатӣ ва муассисаҳои консулии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои таҳияи феҳристи сармоягузорони эҳтимолӣ ҷиҳати ҷалби сармояи мақсаднок ва банақшагирии ин раванд;

9) танзими фаъолияти Шурои ҳамоҳангсозӣ оид ба ҳамкорӣ бо шарикони рушд ва фаъолияти сармоягузoron тибқи тартиби муқарраргардида;

10) санҷиши мақомоти дахлдор, ки ба ҷалби сармоя масъуланд, вобаста ба риояи санадҳои меъёрии ҳуқуқии танзимкунандаи фаъолияти сармоягузорӣ ва аз натиҷаи он пешниҳод намудани хулоса ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;

11) амалисозии намоёндагии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар доираи ваколати худ ва иштирок дар гуфтушунид ё машваратҳои миллӣ ё байналмилалӣ оид ба масъалаҳои сармоягузорӣ, аз ҷумла барои муаррифии имкониятҳои сармоягузорӣ;

12) таҳияи таклифҳо оид ба инкишоф ва диверсификатсияи самтҳои ҳамкориҳои мутақобилаи сармоягузорӣ бо созмонҳои молиявӣ ва қарзӣ, фондҳо, агентҳо ва ширкатҳои хориҷӣ;

13) ҳамоҳангсозии раванди ҷорӣ намудан ва рушди инфрасохтори сармоягузорӣ аз ҷониби вазорату идораҳои дахлдор, мақомоти иҷроияи

маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, корхона, муассиса ва ташкилотҳои дигари давлатӣ, новобаста аз тобеияти идоравӣ, ки ба ҷалби сармоя масъуланд;

14) дархост намудани ҳисоботи ҳарсола аз вазорату идораҳои дахлдор, мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии вилоятҳо, шаҳру ноҳияҳо, корхона, муассиса ва ташкилотҳои дигар, новобаста аз шакли моликият ва тобеияти идоравӣ, оид ба корҳои анҷомдодашуда вобаста ба беҳтар намудани фазои сармоягузорӣ, ҷалби сармоя, пешниҳоди лоиҳаҳои сармоягузорию мушаххаси таҳияшуда ва амалишуда, инчунин пешниҳодҳо вобаста ба афзоиши воридоти сармоя;

15) дархост намудани ҳисобот оид ба лоиҳаҳои қарзӣ ва грантии банақшагирифташуда ва амалишаванда аз шарикони рушд, аз ҷумла дар доираи кумаки беруна;

16) пешниҳоди тавсия оид ба масъалаҳои сармоягузорӣ ба мақомоти иҷроияи марказӣ ва маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, инчунин соҳибкорони ватанӣ барои тақвияти ҳамкориҳои мутақобила бо мақомоти салоҳиятдори хориҷӣ ва созмонҳои байналмилалӣ молиявӣ, инчунин ширкатҳо ва сармоягузорию эҳтимоли;

17) таҳия ва тасдиқи нишондиҳандаҳои мақсаднок барои иҷрои ваколатҳои мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ чӣ қадар танзими фаъолияти сармоягузорӣ дар асоси банди 2) қисми 1 моддаи 10 Қонуни мазкур;

18) таъмини мониторинги ҳамасолаи самаранокию амалишавии созишномаҳои сармоягузорӣ ва пешниҳоди ҳисобот ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;

19) амалисозии ваколатҳои дигаре, ки қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян намудааст.

Моддаи 10. Ваколатҳои мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар соҳаи сармоя ва ҳавасмандгардонии фаъолияти сармоягузорӣ

1. Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар соҳаи сармоя ва ҳавасмандгардонии фаъолияти сармоягузорӣ дорои ваколатҳои зерин мебошанд:

1) дар мувофиқа бо мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи сармоя ва ҳавасмандгардонии фаъолияти сармоягузорӣ иштирок дар амалисозии сиёсати давлатии сармоягузорӣ дар сатҳи маҳал, ки ба ҷалби сармоягузориҳо, ҳавасмандгардонии сармоягузорӣ, беҳтар намудани фазои сармоягузорӣ ва дастгирии рушди сармоягузорӣ нигаронида шудааст;

2) иҷрои нишондиҳандаҳои мақсаднокию аз ҷониби мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи сармоя ва ҳавасмандгардонии фаъолияти сармоягузорӣ барои танзими фаъолияти сармоягузорӣ дар сатҳи маҳал тасдиқшаванда;

3) омӯзиш ва муайян намудани лоиҳаҳои ояндадор, ки сармоягузорию талаб менамоянд, инчунин моликияти истифоданашавандаи давлатӣ ва қитъаҳои замин вобаста аз талабот ва иқтисодии маҳал, ки метавонанд ҳамчун майдонҳои сармоягузорӣ истифода шаванд;

4) баррасии масъалаҳое, ки бевосита ба фаъолияти сармоягузoron алоқаманданд, инчунин омода намудани пешниҳодҳо оид ба амалисозии лоиҳаҳо тавассути ҷалби сармоягузории мустақим;

5) муайян намудани омилҳо, ки ба амалисозии саривақтӣ ва самараноки лоиҳаҳои сармоягузорӣ, аз ҷумла бо ҷалби сармоягузориҳои хориҷӣ дар ҳудуди дахлдор ҳалал мерасонанд ва андешидани чораҳои фаврӣ оид ба бартараф намудани онҳо;

6) баланд бардоштани самаранокии истифодаи сармоя ба иқтисодиёти ҳудуди дахлдор ҷалбшаванда дар асоси таҳлили фаъолияти корхонаҳои дорои сармояи хориҷӣ, инчунин иҷрои ухдадорӣҳо аз ҷониби сармоягузoron;

7) таҳия намудани таклифҳо оид ба инкишоф ва диверсификатсияи самтҳои ҳамкориҳои мутақобилаи сармоягузории ҳудуди дахлдор бо ташкилотҳои молиявӣ ва қарзӣ, фондҳо, агентӣҳо ва ширкатҳои хориҷӣ;

8) амалисозии самтҳои асосии ҷалби сармоя ба ҳудуди дахлдор ва тадбирҳо барои фароҳам овардани шароити мусоид дар самти ҷалби сармояи хориҷӣ;

9) ба имзо расондани шартномаи сармоягузорӣ бо сармоягузор дар доираи лоиҳаҳои афзалиятноки минтақавӣ;

10) амалисозии ваколатҳои дигаре, ки қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян намудааст.

2. Аз натиҷаи амалисозии ваколатҳои дар қисми 1 моддаи мазкур муқарраршуда, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ба мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи сармоя ва ҳавасмандгардонии фаъолияти сармоягузорӣ ҳар сол бо дарҷи иҷрои нишондиҳандаҳои мақсаднок ҳисобот пешниҳод менамоянд.

Моддаи 11. Усулҳои ҳавасмандгардонӣ ва танзими давлатии фаъолияти сармоягузорӣ

1. Ҳавасмандгардонӣ ва танзими давлатии фаъолияти сармоягузорӣ ба таъмини самаранокии ҳадди аксари сармоягузорӣ ва натиҷабахшии фаъолияти сармоягузорӣ равона гардидааст.

2. Давлат сармоягузорию дар ҳамаи шаклҳои пешбининамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дастгирӣ менамояд, аз ҷумла сармоягузорӣ ба:

1) азнавсозӣ ва муосиргардонии техникаи корхонаҳои саноатӣ, беҳтар намудани вазъи экологӣ ва рушди соҳибкорӣ хурду миёна;

2) истифодаи самаранокии майдонҳои сармоягузорӣ;

3) бино (иншоот)-и нотамо ва ё нимтайёр;

4) минтақаҳои озоди иқтисодӣ, паркҳои илмию технологӣ;

5) рушди инноватсия ва иқтисодиёти ба дониш асосёфта, кластерҳо (гурӯҳои ба ҳам алоқаманди ҷуғрофии корхонаҳо ва мақомоти дар як минтақаи муайян фаъолияткунанда);

6) объектҳо ва ҳуқуқҳои молумулкии дигар.

3. Ҳавасмандгардонӣ ва танзими давлатии фаъолияти сармоягузорӣ бо усулҳои зерин амалӣ карда мешаванд:

1) такмили заминаҳои ҳуқуқии фаъолияти сармоягузорӣ ва заминаи институтсионаливу кадрӣ;

2) муайян намудани имтиёзҳои андозӣ, гумрукӣ ва пардохтҳои дигари пешбининамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон;

3) ташаккули фазои мусоиди сармоягузорӣ, аз ҷумла фароҳам овардани имкониятҳои баробар барои сармоягузoron дар амалисозии фаъолияти сармоягузорӣ тавассути таҳкими муҳити озоди рақобатнок ва пешниҳоди кафолатҳо аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;

4) ҳимояи ҳуқуқ ва манфиатҳои сармоягузoron ва фаъолияти сармоягузорӣ;

5) таъмини устувории шароити амалигардонии фаъолияти сармоягузорӣ;

6) ташкил ва пешбурди инфрасохтори сармоягузорӣ ҷиҳати беҳтарнамоии фазои сармоягузорӣ барои ҷалб ва дастгирии сармоягузорӣ;

7) мусоидат ба хусусигардонӣ, реструктуризатсия ва барқарорсозии моликияти давлатӣ, баҳусус барои пешниҳоди онҳо ба сармоягузoron ба сифати майдонҳои сармоягузорӣ;

8) дастгирии лоиҳаҳои сармоягузорӣ дар соҳаҳои афзалиятноки иқтисодиёт, баҳусус лоиҳаҳои илмӣ, инноватсионӣ, таълимӣ, инчунин лоиҳаҳои дорои хусусияти «сабз», аз ҷумла тавассути аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод гардидани ҳуқуқи истехлоки босуръати фондҳои асосӣ;

9) таъсиси минтақаҳои озоди иқтисодӣ, минтақаҳои махсуси сармоягузорӣ ва минтақаҳои хурди саноатӣ;

10) аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар намудани шартҳои амалисозии ҳуқуқ ба қитъаҳои замин, инчунин соҳиб шудан ва истифода бурдани сарватҳои дигари табиӣ;

11) пешниҳод намудани речаи имтиёзноки будубоши дарозмуддат ба сармоягузoron ва аъзои оилаи онҳо дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ва фароҳам овардани шароити мусоид барои таълим ва хизматрасониҳои дигари зарурӣ ба онҳо;

12) усулҳои дигари ҳавасмандгардонии фаъолияти сармоягузорӣ, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян намудааст.

4. Усулҳои ҳавасмандгардонии фаъолияти сармоягузорӣ нисбат ба ҳамаи соҳаҳои иқтисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешаванд, агар дар қонунгузори амалкунанда тартиби дигаре пешбинӣ нашуда бошад.

5. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, дар баробари усулҳои дар қисми 3 моддаи мазкур пешбинишуда, усулҳои дигари ҳавасмандгардонӣ, аз ҷумла истисно кардани талаботи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистонро нисбат ба амалисозии лоиҳаҳои сармоягузорӣ дар самтҳои зерин тибқи тартиби муқарраргардида амалӣ менамояд:

1) лоиҳаҳои сармоягузorie, ки иқтидори технологияи иқтисодиёт, рушди инфрасохтор (сохтмони наві, муосиргардонӣ, азнавсозӣ, таҷдиди техникӣ), аз ҷумла инфрасохтори сармоягузорӣ, соҳаҳои рақобатпазирӣ

истехсолӣ ва хизматрасонӣ, ҷорӣ ва истифода намудани технологияҳои нав, рушду такрористехсоли фондҳои асосии субъектҳои хоҷагидорро баланд бардошта, ба ҷорӣ намудан ва рушди инноватсия равона карда мешаванд;

2) лоиҳаҳои сармоягузориё, ки дар асоси истифодаи технологияи аз лиҳози экологӣ тоза амалӣ гардида, ҳифзи муҳити зист ва истифодаи оқилонаи захираҳои табииро пешбинӣ менамоянд;

3) лоиҳаҳои сармоягузориё, ки барои ташаккул ва рушди тарзи ҳаёти солими аҳоли равона карда мешаванд;

4) лоиҳаҳои сармоягузориё, ки рушди инфрасохтори сармоягузорӣ, иҷтимоӣ ва инкишофи соҳаҳои нави дорои арзиши баланди иловашударо пешбинӣ менамоянд;

5) лоиҳаҳои сармоягузориё, ки дар ташаккулёбии неруи инсонӣ ва малакаҳои касбӣ дар асоси талаботи муосир саҳм мегузоранд;

6) лоиҳаҳои сармоягузориё, ки ба рушди нишондиҳандаҳои иқтисодӣ ва иҷтимоии минтақаҳо ва беҳтар намудани шароити иҷтимоӣ равона карда мешаванд.

Моддаи 12. Уҳдадорихои Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба сармоягузориҳои хориҷӣ

1. Ҷумҳурии Тоҷикистон танҳо аз рӯйи уҳдадорихои дар созишномаҳои дахлдор бо сармоягузорони хориҷӣ муайяншуда, ки аз ҷониби мақомоти тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ваколатдор имзо шудаанд, масъулият дорад.

2. Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯйи уҳдадорихои резидентҳо ва ғайрирезидентҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба ҷалби сармояи хориҷӣ ва (ё) дохилӣ масъулият надорад, ба истиснои ҳолатҳое, ки ин уҳдадорихо бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷониби давлат қафолат дода шудаанд.

3. Аз ҷониби мақомоти иҷроияи марказӣ ва маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва назоратӣ (санҷишӣ), ташкилотҳои молиявӣ ва қарзӣ, мақомоти иҷозатдиҳӣ ва иҷозатномадиҳӣ муқаррар кардани талаботи иловагӣ нисбат ба фаъолияти сармоягузорӣ, аз ҷумла нисбат ба раванди амалишавии созишномаи сармоягузорӣ манъ мебошад.

4. Ҷумҳурии Тоҷикистон танҳо дар он ҳолат ҳуқуқи давлати хориҷӣ, мақоми ваколатдори он ё агентии суғуртаро аз рӯйи шартномаи суғуртавӣ вобаста ба сармоягузорӣ дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон эътироф менамояд, агар сармоягузор дар Ҷумҳурии Тоҷикистон сармоягузориҳоро воқеан амалӣ карда ва (ё) уҳдадорихои шартномавиро дар ҳаҷми пурра ба иҷро расонда бошад.

Моддаи 13. Назорат дар соҳаи сармоягузорӣ ва мубодилаи маълумот

1. Назорат дар соҳаи сармоягузорӣ аз ҷониби мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи сармоя ва ҳавасмандгардонии фаъолияти сармоягузорӣ бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом дода мешавад.

2. Мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи андоз бо истифода аз шабакаҳои таъминкунандаи махфӣ маълумот дар бораи шахсони ҳуқуқии бо ҳиссаи корхонаи хориҷӣ ва ё дорои муассиси хориҷӣ бақайдгирифташуда ва ё дар бораи шахсони ҳуқуқӣ-резидентони аз ҳисоби корхонаи хориҷӣ ё муассиси хориҷӣ фонди оинномавии худ пурракунандаро ба мақоми ваколатдори пешбарандаи таҳияи тавозуни пардохт дар речаи мустақим (онлайн) ирсол менамояд.

3. Мақомоти иҷроияи маҳалии ҳокимияти давлатӣ барои ҷамъоварии маълумоти оморӣ дар ҳудуди онҳо оид ба шахсони ҳуқуқии бақайдгирифташуда бо ҳиссаи корхонаи хориҷӣ, дорои муассиси хориҷӣ аз ҳисоби корхонаи хориҷӣ ё муассиси хориҷӣ фонди оинномавиро пурракунанда ва пешниҳоди он ба мақоми ваколатдори пешбарандаи таҳияи тавозуни пардохт масъул мебошанд.

4. Ҳама гуна мубодилаи маълумот байни мақомоти давлатӣ ва сармоягузор дар шакли электронӣ анҷом дода мешавад.

5. Мақоми ваколатдори пешбарандаи таҳияи тавозуни пардохт чиҳати таъмини дастрасӣ ба маълумоти оморӣ оид ба сармоягузори хориҷӣ, мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи сармоя ва ҳавасмандгардонии фаъолияти сармоягузори ба маҳзани маълумот дар доираи иҷозати маълумоти ифшошаванда пайваст ва пешниҳоди маълумотро дар речаи мустақим (онлайн) таъмин менамояд.

БОБИ 4. СОЗИШНОМАИ САРМОЯГУЗОРӢ

Моддаи 14. Вазъи ҳуқуқии созишномаи сармоягузорӣ

1. Созишномаи сармоягузорӣ барои амалисозии лоиҳаҳои афзалиятноки сармоягузорӣ дар асоси номгӯи аз лиҳози соҳавӣ, ҳаҷми маблағгузорӣ, давра ва минтақаи амалисозӣ, инчунин шартҳои пешбинишаванда барои гирифтани имтиёзҳои сармоягузорӣ таснифшаванда, ки аз тарафи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешаванд, инчунин дар ҳолати зарурӣ берун аз доираи номгӯи лоиҳаҳои афзалиятноки сармоягузорӣ бо розигии Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба имзо расонда мешавад.

2. Созишномаи сармоягузорӣ барои тасдиқ аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда мешавад.

3. Нисбат ба созишномаи сармоягузори дар асоси Қонуни мазкур басташаванда талаботи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба шартномаҳои байналмилалӣ татбиқ намегардад.

4. Созишномаи сармоягузорӣ низоми махсуси амалисозии лоиҳаи сармоягузори пешбинӣ карда, ба сармоягузор имтиёзҳои иловагиро пешниҳод менамояд.

5. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон риоя ва иҷро гардидани муқаррароти созишномаи сармоягузори аз тарафи тамоми мақомоти давлатии барои амалисозии лоиҳаи сармоягузорӣ масъул кафолат медиҳад.

6. Сармоягузор уҳдадорихоеро, ки дар доираи созишномаи сармоягузорӣ ташаккул ёфта, хусусияти ҳатмии иҷро ро тибқи Қонуни мазкур пайдо менамоянд, амалӣ менамояд.

7. Тағйирнопазирии муқаррароти созишномаи сармоягузорӣ дар тамоми давраи амалишавии он эътибори ҳуқуқӣ дорад, агар тарафҳои имзокунанда ба он тағйиру иловаҳои дахлдор, ки тибқи тартиби муқарраргардида мавриди амал қарор мегиранд, ворид накунанд.

8. Ҳангоми ворид гардидани тағйиру иловаҳо ба санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки шартҳои амалишавии созишномаи сармоягузорӣ, аз ҷумла масъалаҳои пардохти андозӣ, гумрукӣ ва ғайриандозиро вазнин менамоянд, нисбат ба чунин ҳолат речаи устувори сармоягузорӣ амалӣ карда мешавад.

9. Қоидаҳои таҳия, баимзорасонӣ ва татбиқи созишномаи сармоягузорию Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ менамояд.

Моддаи 15. Мазмунӣ созишномаи сармоягузорӣ

1. Мазмунӣ созишномаи сармоягузорӣ муқаррароти асосии зеринро дар бар мегирад:

1) объект ва ҳаҷми сармоягузорӣ, аз ҷумла манбаи маблағгузорӣ ва нақшаи вориднамоии сармоя бо кафолати аз ҷониби сармоягузор ҷалб намудани маблағгузорию зарурӣ барои амалисозии созишномаи сармоягузорӣ;

2) давраи оғоз ва анҷоми лоиҳа бо шартҳои амалисозии созишномаи сармоягузорӣ;

3) тавзеҳот оид ба масъалаҳои зиддикоррупсионӣ, талаботи зиддиинҳисорӣ ва қонунгардонӣ (расмикунонӣ)-и даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда, маблағгузорию терроризм ва маблағгузорию паҳнкунии силоҳи қатли ом;

4) тартиби риояи меъёрҳои ҳифзи муҳити зист, аз ҷумла уҳдадорию ворид намудани таҷҳизот ва технологияи муосир, ки ба стандартҳои истифодаи самараноки барқ ва муҳити зист мутобиқ мебошанд, инчунин ҷорӣ намудани идоракунии корпоративӣ;

5) ҳуқуқ ва уҳдадорихоӣ сармоягузор, аз ҷумла вобаста ба ҳаҷми сармоя, истеҳсоли маҳсулот, хизматрасонӣ, маҳалликунонии истеҳсолот, сифати маҳсулот, ҳаҷми содироти мол ва хизматрасонӣ, инчунин риояи меъёрҳо, қоидаҳо ва стандартҳо тибқи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон барои таъмини рақобати солим, пешгирии коррупсия, сармоя ва ғайрияти сармоягузорӣ, меҳнат, шахрсозӣ, қори бонкӣ ва муҳити зист;

6) мақом оид ба мавҷудияти ҳуҷҷатҳои зарурӣ, аз ҷумла иҷозатнома (агар ғайрияти дорой чунин хусусият бошад) ва оиннома (низонома)-и шахси ҳуқуқӣ (резидент ва ё ғайрирезидент);

7) асосноккунии техникаю иқтисодӣ, нақшаи тижоратӣ ва ҳуҷҷатҳои лоиҳавию сметаии ба созишномаи сармоягузорӣ ба таври ҳатмӣ замимашаванда;

8) танзими низоми андозӣ, гумрукӣ ва муомилоти асбобӣ;

9) масъалаҳои қироияи қормандон;

- 10) ҳуқуқҳо ба молу мулк, маълумот ва захираҳои дигар;
- 11) муқаррарот оид ба устувории созишномаи сармоягузорӣ ва ҳолатҳои рафънопазир (форс-мажор);
- 12) кафолати ҷуброни зиён ва хисороти дигари тарафҳои созишномаи сармоягузорӣ;
- 13) масъалаҳои масунияти соҳибхитӣҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- 14) ҳуқуқи татбиқшаванда ва тартиби ҳалли баҳсҳо;
- 15) тартиб ва муҳлати аз ҷониби сармоягузор пешниҳод гардидани ҳисобот оид ба иҷрои уҳдадорӣ, ҳисобот оид ба азхудкунии сармоя ва ҳисоботи молиявӣ, аз ҷумла тибқи стандартҳои байналмилалӣ ҳисоботи молиявӣ;
- 16) тартиби ворид намудани тағйиру иловаҳо ба созишномаи сармоягузорӣ ва қатъи амали он;
- 17) забони созишномаи сармоягузорӣ, санаи баимзорасонӣ, санаи эътибори ҳуқуқӣ пайдо намудан ва муҳлати амали он.

2. Созишномаи сармоягузорӣ метавонад муқаррароти дигарро вобаста аз талаботи лоиҳаи созишномаи сармоягузори мушаххас дар бар гирад.

3. Сармоягузоре, ки мақсади баимзорасонии созишномаи сармоягузори дорад, бояд асосноккунии техникию иқтисодии лоиҳаи сармоягузори дар лаҳзаи пешниҳоди ҳуҷҷатҳои дигар ҳамроҳ бо муроҷиати расмӣ дар шакли хаттӣ ба мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи сармоя ва ҳавасмандгардонии фаъолияти сармоягузорӣ пешниҳод намояд.

Моддаи 16. Ҳуқуқҳои махсус, озодкунӣ ва имтиёзҳои сармоягузор дар доираи созишномаи сармоягузорӣ

1. Созишномаи сармоягузорӣ метавонад чунин ҳуқуқҳои махсус, озодкунӣ ва имтиёзҳоро ба сармоягузор ва ба лоиҳаи сармоягузорӣ пешбинӣ намояд:

1) низоми андозбандии махсус, аз ҷумла низоми содакардашудаи андозбандӣ, озодкунии сармоягузор, паймонкорон ва кормандони хориҷӣ аз андозҳои муайян ва ё тамоми намудҳои андоз, имтиёзҳои дигари андозӣ дар давраи муайян ва ё дар тамоми давраи амали созишномаи сармоягузорӣ;

2) низоми махсуси гумрукӣ, аз ҷумла қисман ва ё пурра озодкунӣ аз пардохтҳои гумрукӣ, расмиёти содакардашудаи гумрукӣ барои сармоягузор, паймонкорон ва кормандони хориҷии он ба давраи муайян ва ё дар тамоми давраи амали созишномаи сармоягузорӣ;

3) низоми махсуси танзими асъор ва назорати асъор, аз ҷумла озодкунӣ аз уҳдадории гирифтани иҷозатномаҳо, огоҳкунӣ барои қарзҳо ва шаклҳои дигари маблағгузорӣ, ки аз тарафи сармоягузор барои мақсадҳои амалисозии лоиҳаи сармоягузорӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷалб карда мешаванд ва кушодани суратҳисобҳои бонкӣ дар дохили Ҷумҳурии Тоҷикистон ва хориҷи он барои гирифтани қарзҳо ва шаклҳои дигари маблағгузорӣ;

4) низоми содакардашудаи иҷозатдиҳӣ, аз ҷумла додан, аз нав ба расмият даровардан, тибқи тартиб тамдид кардани муҳлати ҳуҷҷатҳои

ичозатдиҳие, ки барои амалисозии лоиҳаи сармоягузорӣ лозим мебошанд, пурра ё қисман озодкунии сармоягузор аз пардохти бочҳо ва пардохтҳо барои додани ҳуччатҳои хусусияти ичозатдиҳидошта;

5) қисман озодкунӣ аз татбиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти танзими нархҳо ва тарифҳо, аз ҷумла қонунгузории зиддиинҳисорӣ;

6) низоми махсус ва ё содакардашудаи равондид ва назорати муҳочират барои кормандон ва паймонкорони сармоягузор, озодкунии сармоягузор ва ширкати он аз уҳдадорӣ риояи квота барои ҷалби шахравандони хориҷӣ дар рафти татбиқи лоиҳаи сармоягузорӣ.

2. Созишномаи сармоягузорӣ метавонад ҳуқуқҳои махсус, озодкунӣ ва имтиёзҳои дигарро барои сармоягузор ва лоиҳаи сармоягузорӣ пешбинӣ намояд.

3. Ҳалли баҳсҳо дар доираи созишномаи сармоягузорӣ, бо назардошти мувофиқаи тарафҳо вобаста ба интиҳоби усули ҳалли онҳо, муқаррар карда мешавад.

БОБИ 5. КАФОЛАТҲОИ ДАВЛАТИИ ҲИМОЯИ ҲУҚУҚҲОИ САРМОЯГУЗОРОН, САРМОЯ ВА ФАЪОЛИЯТИ САРМОЯГУЗОРӢ

Моддаи 17. Кафолати давлатии ҳимояи ҳуқуқҳои сармоягузoron

1. Давлат ҳимояи ҳуқуқи сармоягузoron, сармоя ва фаъолияти сармоягузорино дар доираи Қонуни мазкур ва санадҳои дигари меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ эътирофнамудаи Тоҷикистон вобаста ба ҳимояи ҳуқуқ, манфиатҳо ва устувории қонунгузорӣ дар соҳаи сармоягузорӣ кафолат медиҳад.

2. Давлат устувории шартҳои созишномаҳои сармоягузорино, ки байни Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва сармоягузoron баста шудаанд, кафолат медиҳад, агар бо созиши тарафҳо ба чунин созишномаҳо тағйири иловаҳои алоқаманд ба устуворӣ ворид карда нашаванд.

3. Давлат тавассути мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи сармоя ва ҳавасмандгардонии фаъолияти сармоягузорӣ барои монеа эҷод кардани мақомоти дигари давлатӣ ба фаъолияти сармоягузорӣ, ки тибқи талаботи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад, роҳ наmedиҳад.

4. Ҷумҳурии Тоҷикистон ба сармоягузoron хориҷие, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон сармоягузорӣ мекунанд, низоми миллии фаъолияти иқтисодиро, ки нисбат ба шахсони воқеӣ ва ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон татбиқ мешавад, таъмин менамояд.

Моддаи 18. Кафолатҳои маҷмӯӣ барои сармоягузор ва фаъолияти сармоягузорӣ

1. Давлат нисбат ба сармоягузори хориҷӣ ва фаъолияти ӯ ҳамон шароитро истифода менамояд, ки нисбат ба сармоягузори ватанӣ ва фаъолияти ӯ пешбинӣ шудааст, агар сармоягузoron хориҷӣ ва ватанӣ дар як шароит қарор дошта бошанд. Давлат нисбат ба сармоягузориҳои хориҷӣ

речаи миллиро то ташкилѐбї муқаррар мекунад ва ин муқаррарот метавонад мутобиқи қисми 2 моддаи 26 Қонуни мазкур истисно карда шавад.

2. Давлат речаи адолатнок ва баробари нисбат ба сармоягузори ватанї ва фаъолияти сармоягузории ӯ татбиқшавандаро ба сармоягузори хориҷї ва фаъолияти ӯ дар доираи стандартҳои ҳадди ақалли муносибат ба сармоягузoron, ки тибқи одатҳои ҳукуқи байналмилалї пешбинї шуда, он ҳукуқҳои моддии иловагиро ба вучуд намеоварад, истифода менамояд.

3. Нисбат ба сармоягузор таъйиз бо роҳи вайрон кардани ҳукуқи сармоягузoron аз рӯи мансубияти шахрвандї, миллат, забон, чинс, нажод ва эътиқоди динї роҳ дода намешавад.

4. Нисбат ба сармоягузори давлати дигар ва фаъолияти сармоягузории ӯ шароити мусоид, ки дар ҳолатҳои шабех ба сармоягузор ва фаъолияти сармоягузории давлати дилхоҳи дигар пешбинї шудааст, татбиқ карда мешавад.

Моддаи 19. Кафолати истифодаи речаи устувори сармоягузорї

1. Санадҳои меъѐрии ҳукуќии нави қабулгардидаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, дар ҳолате ки татбиқи онҳо ба сармоягузор ва фаъолияти сармоягузории ӯ дар раванди амалисозии лоиҳаҳои сармоягузорї хисороти иқтисодї, молиявї ва кадрї мерасонанд, қувваи бозгашт надоранд.

2. Дар ҳолате ки қабули санадҳои меъѐрии ҳукуќии нав ва ѐ ворид намудани тағйиру иловаҳо ба қонунгузории амалкунанда боиси вазниншавии вазъи амалисозии лоиҳаи сармоягузорї мегардад, нисбат ба сармоягузори алоқаманд ба чунин лоиҳа дар давоми 15 сол аз санаи сармоягузорї қонунгузорие, ки дар санаи сармоягузорї амал мекард, истифода карда мешавад.

3. Тибқи қисми 2 моддаи мазкур вазниншавии вазъи амалисозии лоиҳаи сармоягузорї ҳолатҳои зеринро пешбинї менамояд:

1) афзоиши гаронии андоз нисбат ба гаронии андоз аз рӯзи оғози маблағгузории лоиҳаи сармоягузорї;

2) қорї намудани маҳдудияти миқдорї ба ҳаҷми сармоягузорї ва талаботи дигари иловагї вобаста ба андозаи сармоя, муқаррар намудани ҳолатҳои дигари маҳдудкунї ѐ манъкунї;

3) қорї намудани маҳдудият нисбат ба ҳисса (саҳм)-и сармоягузори хориҷї дар фондҳои оинномавї (сармояи оинномавї)-и шахсони ҳукуќї.

4. Дар мавриди ба вучуд омадани ҳолатҳои дигари аз ҳолатҳои дар қисми 3 моддаи мазкур фарқкунанда, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон номгӯїи чунин ҳолатҳои дигари вазнинкунандаи вазъи амалисозии лоиҳаи сармоягузори ро бо мақсади амалї намудани речаи устувори сармоягузорї муайян менамояд.

5. Муқаррароти қисми 2 моддаи мазкур нисбат ба қабул ва ѐ ворид намудани тағйиру иловаҳо ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ба масъалаҳои амнияти миллї, тандурустї, ҳифзи муҳити зист, маънавиёт ва ахлоқ алоқаманд мебошанд, паҳн намегарданд.

Моддаи 20. Кафолати ошкорбаёнӣ ва шаффофият

1. Санадҳои меъёрии ҳуқуқие, ки барои маълумоти умум расман интишор нашудаанд, боиси эътибор пайдо кардани оқибатҳои ҳуқуқӣ намегарданд ва асос барои танзими муносибатҳои сармоягузорӣ, татбиқи муҷозоти дилхоҳ нисбат ба сармоягузoron барои риоя накардани дастурҳои дар онҳо зикргардида шуда наметавонанд.

2. Мақомоти иҷроияи марказӣ ва маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот уҳдадоранд тавассути воситаҳои ахбори омма, аз ҷумла дар сомонии расмӣ мақомот маълумотро дар бораи иштироки худ ва қарорҳои қабулшуда дар соҳаи фаъолияти сармоягузорӣ интишор намоянд.

БОБИ 6. ДАСТГИРИИ ДАВЛАТИИ САРМОЯГУЗОРӢ

Моддаи 21. Дастгирии давлатии сармоягузoron ва фаъолияти сармоягузорӣ

1. Дастгирии давлатии сармоягузoron ва фаъолияти сармоягузорӣ метавонад дар шаклҳои зерин пешниҳод карда шавад:

1) пешниҳоди имтиёзҳои андозӣ, гумрукӣ ва имтиёзҳои дигар ба сармоягузoron бо тартиб ва шартҳои муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон, созишномаҳо, аз ҷумла созишномаҳои сармоягузорӣ ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ эътирофнамудаи Тоҷикистон;

2) дар асоси розигии Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои истифодаи муваққатӣ ва ройгон ба сармоягузор пешниҳод намудани молу мулк ба сифати грантҳои аслии давлатӣ;

3) дастгирӣ тавассути додани машварат ва иттилооте, ки тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон махфӣ намебошад.

2. Мақомоти иҷроияи марказӣ ва маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, инчунин намояндагҳои дипломатӣ ва муассисаҳои консулии Ҷумҳурии Тоҷикистон, намояндагҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар назди созмонҳои байналмилалӣ молиявӣ дар доираи салоҳияташон бо мақсади ҳалли мушкилот ва масъалаҳои сармоягузoron ба таври ҳатмӣ ба онҳо кумаки машваратӣ ва иттилоотӣ мерасонанд.

Моддаи 22. Хизматрасониҳои давлатӣ барои сармоягузoron

Хизматрасониҳои давлатӣ бо мақсади дар доираи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон мусоидат намудан ба сармоягузoron ҳангоми сармоягузорӣ, инчунин бо иттилооти зарурӣ таъмин намудани сармоягузорони нав ва амалкунанда истифода карда мешавад.

Моддаи 23. Фондҳои сармоягузорӣ

1. Фондҳои сармоягузорӣ бо мақсади маблағгузории лоиҳаҳои сармоягузорӣ, дастгирии молиявии лоиҳаҳои тичоратии соҳибкорон, ба даст овардани коғазҳои қимматноки эмитентҳои гуногун, идоракунии дороиҳо ва амалӣ намудани фаъолияти сармоягузорӣ бо усулҳои дигари бо қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон манънашуда таъсис дода мешаванд.

2. Фондҳои сармоягузори давлатиро дар мувофиқа бо Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи сармоя ва ҳавасмандгардонии фаъолияти сармоягузорӣ таъсис медиҳад.

БОБИ 7. ВАЗЪИ ҲУҚУҚИИ САРМОЯГУЗОР

Моддаи 24. Ҳуқуқҳои сармоягузор

1. Сармоягузор дорои ҳуқуқҳои зерин мебошад:
  - 1) гирифтани маълумот аз мақомоти давлатӣ, ки барои амалисозии фаъолияти сармоягузорӣ заруранд ва ифшои онҳоро қонун манъ накардааст;
  - 2) дастрас намудани раводиди сармоягузори навъи «С»;
  - 3) интиҳоби шакли фаъолияти сармоягузорӣ, ҳаҷми маблағгузорӣ, ба истиснои талаботи қисми 1 моддаи 14 Қонуни мазкур, инчунин таркиб ва сохтори манбаи маблағгузорӣ, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ накардааст;
  - 4) кушодани суратҳисоб дар ташкилотҳои қарзии молиявӣ дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон бо пули миллиӣ ва (ё) асъори хориҷӣ мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон;
  - 5) озодона мубодила намудани пули миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба асъори дигари озодона мубодилашаванда, инчунин хариди асъори хориҷӣ ва амалиёти дигари асъорӣ мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи танзими асъор ва назорати асъор»;
  - 6) интиқол ва истифода намудани даромади аз фаъолият бадастоварда баъди супоридани андозҳо ва пардохтҳои дигари ҳатмӣ, агар чунин даромад аз супоридани андозҳо ва пардохтҳои дигари ҳатмӣ тибқи созишномаҳои сармоягузорӣ бо Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон озод карда нашуда бошанд;
  - 7) иштирок дар хусусигардонии иншооти моликияти давлатӣ тавассути ба даст овардани ҳуқуқи моликият ба молу мулкҳои давлатӣ ё ҳисса, ҳиссаҳо (саҳм) дар сармояи оинномавии ташкилоти хусусигардондашаванда бо тартиби муайяннамудаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи хусусигардонии моликияти давлатӣ»;
  - 8) гузашти ҳуқуқ ва уҳдадорӣ (гузаронидани қарз)-и худ тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба шахси дигар ва анҷом додани фаъолияти иҷозатномадодашаванда баъди мувофиқа бо мақома, ки барои амалӣ кардани ин намуди фаъолият иҷозатнома додааст;
  - 9) бастанӣ аҳдҳо дар хусуси ба даст овардани ҳиссаи иштирок дар сармояи оинномавӣ ва воситаҳои асосии шахсони ҳуқуқии алоҳида, бо риояи талаботи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи ҳимояи рақобат;
  - 10) бе мамониат (бе гирифтани иҷозатнома, квотақунонӣ ва истифодаи тадбирҳои дигари танзими ғайритарифии фаъолияти савдои хориҷӣ) баъди анҷоми муҳлати сармоягузорӣ, мутобиқи қонунгузори гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон баровардани молу мулк ва иттилооте, ки дар ибтидо ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шакли ҳуҷҷат ё дар шакли сабтҳои электронӣ ба сифати сармоягузорӣ ворид карда шудаанд, агар созишномаи сармоягузорӣ тартиби дигарро пешбинӣ накарда бошад;

11) ба даст овардани ҳуқуқи истифодаи қитъаи замин, аз ҷумла хангоми ба даст овардани ҳуқуқ ба бино ва иншоот, инчунин ҳуқуқи истифодаи захираҳои дигари табиӣ мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон;

12) анҷом додани сармоягузориҳои тақрорӣ аз ҳисоби ғоидаи пас аз пардохти андозҳо ва пардохтҳои дигари ҳатмӣ бадастомада;

13) ҷалби қувваи қонун ҳокимии хориҷӣ ба Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷиҳати амалӣ намудани фаъолияти меҳнатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи созишномаҳо, шартномаҳои сармоягузорӣ, қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ эътирофнамудаи Тоҷикистон;

14) тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон гирифтани иҷозатнома ва ё иҷозат, агар фаъолияти минбаъда дар доираи танзими масъалаи иҷозатнома ва иҷозат бошад;

15) қатъи фаъолияти сармоягузорӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқи шартҳо ва тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва баргардонидани маблағ ва молу мулк дар шакли дороие, ки дар лаҳзаи қатъи фаъолият мавҷуд мебошад;

16) ҷуброни зиёни мутобиқи қонунгузориҳои маданияти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар натиҷаи аз тарафи мақомоти давлатӣ қабул намудани санадҳои ба қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муқолиф, инчунин амал (беамалӣ)-и ғайриқонунии шахсони мансабдори онҳо расонидашуда;

17) ҳуқуқҳои дигаре, ки Қонуни мазкур ва созишномаи сармоягузорӣ пешбинӣ кардаанд.

2. Дар доираи созишномаҳои сармоягузорӣ нисбат ба сармоягузор дар мувофиқа бо Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонад ҳуқуқҳои дигар барои амалисозии лоиҳаҳои сармоягузорӣ дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ карда шаванд.

3. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонад, дар мавриди муайян намудани ҳолатҳои аз ҷониби сармоягузор беасос талаб шудани дигар ҳуқуқҳо, онҳоро рад намояд.

4. Хангоми амалӣ кардани сармоягузориҳои тақрорӣ сармоягузор ба пуррагӣ аз ҳимояи ҳуқуқӣ, кафолатҳо ва имтиёзҳои, ки Қонуни мазкур ва қонунгузориҳои дахлдори Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар намудааст, истифода менамояд.

5. Муносибатҳои меҳнатӣ байни сармоягузор ва кормандон, ки шахрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошанд, бо қонунгузориҳои меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба танзим дароварда мешаванд.

6. Нисбат ба ҳамаи ҳуқуқҳои дар қисми 1 моддаи мазкур муайяншуда низоми кафолати давлатии бо қисми 1 моддаи 17 Қонуни мазкур муқарраршуда татбиқ мегардад.

Моддаи 25. Ҳуқуқҳои сармоягузор хангоми экспроприатсия ва реквизиатсия

1. Молу мулки сармоягузор, аз ҷумла сармоя ва дороиҳои барои амалисозии лоиҳаҳои сармоягузорӣ, инчунин дар доираи созишномаҳои сармоягузорӣ истифодашуда мавриди милликунонӣ қарор дода намешаванд.

2. Экспроприатсия, аз ҷумла экспроприатсияи бавосита (ғайримустақим)-и сармоя дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ё қабули чораҳои баробар ба экспроприатсияи сармоя манъ аст, ба истиснои экспроприатсия ба манфиати давлат ё ҷомеа, дар асоси вайрон нагаштани ҳуқуқ, тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон бо пардохти саривақтӣ, муносиб ва самарабахши ҷуброн.

3. Сармоягузорӣ ва дороиҳои дигари сармоягузoron, ба ғайр аз ҳолатҳои фавқулода, офатҳои табиӣ, садама, эпидемия, эпизоотия тахти реквизи́тсия қарор намегиранд.

4. Қарор дар бораи реквизи́тсия аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон қабул карда мешавад.

5. Экспроприатсия, экспроприатсияи бавосита (ғайримустақим) ва реквизи́тсияи молу мулки сармоягузор бо пардохти арзиши молу мулк анҷом дода мешаванд.

6. Арзиши молу мулк аз рӯзи қабули қарор дар бораи экспроприатсия ё реквизи́тсия дар асоси нархҳои ҷорӣ бозорӣ ё ба усули нархгузории дигари аз тарафи нархгузoronи мустақил истифодашаванда бо асъоре, ки сармоягузорӣ анҷом дода шудааст, ё дилхоҳ асъори дигари қобили қабули сармоягузор муайян карда мешавад.

7. Ҷоизҳо нисбат ба экспроприатсия ва реквизи́тсия аз лаҳзаи пайдоиши ҳуқуқ ба ҷуброн то лаҳзаи пардохти он дар ҳаҷми меъёри миёнаи солонаи тиҷоратӣ бо асъоре, ки бо он сармоягузорӣ анҷом дода шудааст ва ё дилхоҳ асъори дигари қобили қабули сармоягузор ҳисоб карда мешаванд.

8. Шахсе, ки молу мулкаш бе риояи талаботи қонунгузорӣ реквизи́тсия карда шудааст, ҳуқуқ дорад пас аз қатъ гардидани амали ҳолатҳое, ки боиси реквизи́тсия гардидаанд, баргардонидани молу мулки гирифташударо талаб намояд ва дар сурати барнагардонидани он ба суд муроҷиат намояд.

9. Сармоягузор метавонад қонунӣ будани мақсади истифодаи экспроприатсия ва реквизи́тсия, арзёбии арзиши молу мулки экспроприатсия ва ё реквизи́тсиягардида ва расмиётеро, ки мақомоти давлатӣ ҳангоми амалисозии экспроприатсия ва ё реквизи́тсия риоя намудаанд, дар судҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин дар суди ҳакамӣ, суди арбитражӣ, суди байналмилалӣ арбитражӣ ва арбитражи байналмилалӣ тиҷоратӣ мавриди баҳс қарор диҳад.

Моддаи 26. Суғуртакунии сармоя ва ғаёлияти сармоягузорӣ

1. Сармоягузoron ҳуқуқ доранд аз хизматрасонии суғуртавии дилхоҳ ташкилоти суғуртавӣ, ки дар доираи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ғаёлият менамояд, истифода баранд. Инчунин онҳо метавонанд аз хизматрасонии ташкилотҳои суғуртавии хориҷие, ки тибқи созишномаи байналмилалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, истифода намоянд.

2. Суғуртакунии сармоягузориҳое, ки ба манфиати давлат ҷалб шудаанд, танҳо аз ҷониби субъектҳои фаъолияти суғуртавии ватанӣ анҷом дода мешавад.

3. Давлат аз рӯйи ухдадориҳои ташкилотҳои суғуртавӣ дар назди сармоягузoron ҷавобгар намебошад.

4. Суғуртакунии хавфҳои сармоягузориҳо ба таъмини манфиатҳои қонунии сармоягузoron равона мегардад, аз ҷумла:

1) ҳама гуна тадбирҳои дар доираи қонунгузорӣ ё ба тариқи маъмурӣ андешидашаванда, ки боиси мусодираи молу мулк ё бегона кардани он, аз даст додани назорат ба он ё даромади аз он гирифташуда мегарданд;

2) ҷорӣ кардани маҳдудият ҳангоми интиқоли асъори хориҷӣ ба берун аз ҳудуди кишвар;

3) ҳолатҳои рафънопазир (форс-мажор), аз ҷумла ҷангҳо, бетартибҳои оммавӣ, амалиётҳои ҳарбӣ, оқибатҳои тарқиши ҳастай, таъсири радиатсионӣ ё олудагии радиоактивӣ ва ҳолатҳои дигари ба онҳо монанд;

4) намуди хавфҳои дигари марбут ба фаъолияти сармоягузoron, ки суғуртакунии онҳо тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудааст.

Моддаи 27. Ҳуқуқи моликияти зеҳнӣ

1. Амалисозии фаъолият ва ҳифзи ҳуқуқҳои моликияти зеҳнии сармоягузорони хориҷӣ тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон танзим карда мешавад.

2. Мақомоти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳама гуна ҳуқуқҳои сармоягузoronро нисбат ба моликияти зеҳнӣ ва молу мулк, инчунин ҳуқуқҳои молумулкии марбут ба сармоягузории хориҷӣ дар соҳаи моликияти зеҳнӣ дар доираи талаботи қонунгузорӣ эътироф мекунанд.

Моддаи 28. Ухдадориҳои сармоягузор

1. Ҳангоми амалӣ намудани фаъолияти сармоягузорӣ дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон сармоягузор ухдадор аст:

1) талаботи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз ҷумла талаботи Қонуни мазкур, қонунгузорӣ оид ба рақобат, ҳуқуқи истеъмолкунандагон, меҳнат, шахрсозӣ, ҳифзи муҳити зист, фаъолияти бонкӣ, андоз, гумрук ва техникаи бехатариро риоя намояд;

2) ҳар моҳ на дертар аз 2 рӯз баъд аз санаи ҳисоботӣ ҳисоботро оид ба сармояи хориҷӣ, аз ҷумла дар шакли электронӣ тибқи шакли тасдиқнамудай мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи омор ва пешбарандаи таҳияи тавозуни пардохт ба мақоми ваколатдори пешбарандаи таҳияи тавозуни пардохт, новобаста аз шакли ташкилию ҳуқуқӣ ва истифодаи намуди сармоя, пешниҳод намояд;

3) андозҳо ва пардохтҳои дигари ҳатмиро мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон пардохт намояд;

4) фаъолияти иҷозатномадихӣ ва ё иҷозатдихиро мутобиқи қонунгузорӣ оид ба низоми иҷозатдихӣ анҷом диҳад;

5) ҳисоботи семоҳаро оид ба иҷрои уҳдадорӣ дар доираи созишномаи сармоягузорӣ дар шакли тасдиқнамудаи мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи сармоя ва ҳавасмандгардонии фаъолияти сармоягузорӣ пешниҳод намояд;

6) амале, ки боиси рақобати бевичдонона мегардад, ё амал (беамалӣ)-е, ки ба роҳ надодан, аз байн бурдан ё маҳдуд намудани рақобат, расонидани зарар ба ҳуқуқ, озодӣ ва манфиатҳои қонунии шахсони дигар равона шудааст, пешгирӣ намояд;

7) ҷуброни зиёро ҳангоми иҷро накардан ва ё ба таври номатлуб иҷро кардани созишномаи сармоягузорӣ бо Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ё дар доираи фаъолияти берун аз созишномаи сармоягузорӣ амалӣ намояд;

8) ҳама намуди ҳаққи суғуртaro тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон барои суғуртаи иҷтимоии давлатӣ ба қонундороне, ки шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон ё шахсони бешаҳрванд мебошанд, пардохт намояд;

9) чораҳои заруриро ҷиҳати татбиқи масъулиятнок, устувор ва фарогири лоиҳаҳои афзалиятноки сармоягузорӣ, таъсиси ҷойҳои қорӣ нав ва тайёр кардани қонундорони баландсатҳ аз ҳисоби шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ намояд.

2. Нисбат ба сармоягузор татбиқи уҳдадорӣ, ки тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ карда нашудаанд, манъ мебошад.

Моддаи 29. Ба қайд гирифтани ва қатъи қарбидани фаъолияти қорхонаи қорони сармояи қоричӣ

1. Қорхонаҳои қорони сармояи қоричӣ, филиалҳо, воҳидҳо, қонундорони иттиҳодияҳои ҳоҷақидори қонин қорхонаҳо бо тартиби муқаррарнамудаи қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон «Қар бораи бақайдқии давлатии шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибқорони инфиродӣ», «Қар бораи қамъиятҳои саҳомӣ», «Қар бораи қамъияти қорони масъулияти маҳдуд» ва санадҳои қигари меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис қода, ба қайди давлатӣ қирифта мешаванд.

2. Қатъи фаъолияти қорхонаи қорони сармояи қоричӣ, филиалҳо, воҳидҳо, қонундорони иттиҳодияҳои ҳоҷақидори қонин қорхонаҳо бо тартиб ва шартҳои, ки қар ҳуҷқатҳои таъсисии онҳо ва қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудаанд, анқом қода мешавад.

Моддаи 30. Маҳдудиятҳо қанқоми амалӣ қамудани сармоягузорӣ

1. Сармоягузори қонундор сармоягузори қор ба иншоот ва қамудҳои фаъолияти соҳибқорӣ қар асоси талаботи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, ба истиснои қамудҳои фаъолият, ки қарони фаъолияти сармоягузорӣ, қинобар зарурати таъмини манфиатҳои давлатӣ маҳдуд ва ё манъ қарда шудаанд, амалӣ қамоянд.

2. Намудҳои фаъолият, ки барои фаъолияти сармоягузорӣ, бинобар зарурати таъмини манфиатҳои давлатӣ маҳдуд ва ё манъ карда шудаанд, бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешаванд.

3. Маҳдудиятҳо оид ба интиқоли маблағ бо асъори хориҷӣ ба Ҷумҳурии Тоҷикистон ва аз Ҷумҳурии Тоҷикистон ба хориҷ барои сармоягузoron метавонанд танҳо дар асоси қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ва бо мақсади пешгирии қонунигардонӣ (расмикунонӣ)-и даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда, маблағгузории терроризм ва маблағгузории паҳнкунии силоҳи қатли ом қарӣ карда шаванд.

4. Сармоягузорӣ ба молу мулки шахсони ҳуқуқие, ки дар бозорҳои молии Ҷумҳурии Тоҷикистон мавқеи ҳукмфармо доранд, бо риояи қонунгузории зиддиинҳисории Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ мегардад.

5. Сармоягузорӣ ба фаъолияти бонкӣ ва суғуртавӣ бо риояи талаботи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаҳои фаъолияти бонкӣ ва суғуртавӣ амалӣ карда мешавад.

Моддаи 31. Ҷуброни зиёни ба фаъолияти сармоягузорӣ расондашуда

1. Сармоягузoronи хориҷӣ ба тариқи судӣ ба ҷуброни зиёни моддӣ ва зарари маънавӣ, аз ҷумла ғоидаи аздастрафта, ки дар натиҷаи риоя нагардидани муқаррароти қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷониби мақомоти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё шахсони мансабдори онҳо ба сармоягузор расонда шудааст, инчунин аз ҷониби ин мақомот ё шахсони мансабдори онҳо нисбат ба сармоягузори хориҷӣ ё корхонаи дорои сармоягузории хориҷӣ уҳдадорихои пешбининамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон номатлуб иҷро карда шудаанд, ҳуқуқ доранд.

2. Ҷуброни зиёни ба субъекти фаъолияти сармоягузорӣ вобаста ба маҳдудият, боздоштан ё қатъ гардидани фаъолияти сармоягузорӣ расондашуда тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

3. Дар мавриди аз ҷониби мақомоти иҷроияи марказӣ ва маҳаллии ҳокимияти давлатӣ қабул намудани қарорҳое, ки ҳуқуқҳои субъектҳои фаъолияти сармоягузориро вайрон мекунанд, инчунин дар ҳолатҳои даҳолати ғайриқонунии онҳо ба фаъолияти иқтисодии субъектҳои фаъолияти сармоягузорӣ, зиёни расондашуда тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷуброн карда мешавад.

4. Зиёни, ки ба фаъолияти сармоягузорӣ дар натиҷаи қабули санади ғайриқонунии мақомоти давлатӣ (шахси мансабдор) расонда шудааст, дар асоси қарори суд аз ҷониби мақомоти давлатӣ, шахсони мансабдори онҳо ва давлат, дар навбати аввал аз ҳисоби маблағҳои ғайрибучетии мақомот ҷуброн карда мешавад.

5. Мақомоти иҷроияи марказӣ ва маҳаллии ҳокимияти давлатӣ аз натиҷаи баррасии муроҷиатҳои сармоягузoron оид ба барқарор намудани ҳуқуқ, озодиҳо ва манфиатҳои қонунии онҳо ба мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи сармоя ва ҳавасмандгардонии фаъолияти сармоягузорӣ ҷавоби хаттӣ мефиристанд.

6. Нисбат ба қарорҳои мақомоти давлатӣ, амал (беамалӣ)-и шахсони мансабдори онҳо, ки ҳуқуқҳо, озодиҳо ва манфиатҳои қонунии фаъолияти сармоягузорию вайрон ё маҳдуд мекунад, сармоягузор метавонад ба мақомоти болоӣ ё суд шикоят намояд.

БОБИ 8. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 32. Шаклҳои дигари ҳамкорӣ бо сармоягузoron

1. Ба сармоягузoron ҳуқуқи истифодаи муқаррароти консессионӣ, тақсими маҳсулот, инчунин шарикии давлат ва баҳши хусусӣ дар асоси созишнома ва шартномаи тибқи талаботи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон баимзорасонидашаванда дода мешавад.

2. Барои амалӣ намудани сармоягузориҳо дар минтақаҳои озоди иқтисодӣ меъёрҳои қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи минтақаҳои озоди иқтисодӣ татбиқ карда мешаванд.

3. Кафолат ва тадбирҳои иловагии ҳимояи сармоягузории тибқи Қонуни мазкур пешбинишуда, инчунин дар доираи созишнома ва шартномаҳои дахлдори танзимкунандаи муносибатҳои созишномаи сармоягузорӣ, шарикии давлат ва баҳши хусусӣ, консессияҳо ва созишномаҳо оид ба тақсими маҳсулот амалӣ карда мешаванд.

Моддаи 33. Ҳалли баҳсҳои сармоягузорӣ

1. Баҳсҳои сармоягузорӣ байни иштирокдорони фаъолияти сармоягузорӣ мувофиқи шартҳои пешбинишудаи созишнома ва шартномаҳои басташудаи байни тарафҳо ҳал карда мешаванд. Дар сурати мавҷуд набудани ҷунин созишнома ва шартномаҳо, баҳсҳои сармоягузории байни иштирокдорони фаъолияти сармоягузорӣ аз рӯи имкон ба воситаи машварати байни тарафҳо ҳал карда мешаванд.

2. Дар сурати ғайриимкон будани ҳалли баҳсҳо мувофиқи созишнома ва шартномаҳои басташуда, баҳсҳо тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ эътирофнамудаи Тоҷикистон дар судҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин дар суди ҳакамӣ, суди арбитражӣ, суди байналмилалӣ арбитражӣ ва арбитражи байналмилалӣ тичоратӣ, ки бо розигии тарафҳо интиҳоб мегардад, ҳал карда мешаванд.

3. Новобаста аз қисмҳои 1 ва 2 моддаи мазкур, ҳама гуна баҳсҳои сармоягузории байни сармоягузoronи хориҷӣ ва дохилӣ, инчунин байни сармоягузoronи хориҷӣ, шахсони воқеӣ ва ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки вобаста ба ҳалли онҳо тарафҳо ба мувофиқа нарасида бошанд, дар мақомоти судии Ҷумҳурии Тоҷикистон баррасӣ карда мешаванд.

Моддаи 34. Татбиқи муқаррароти Қонуни мазкур нисбат ба сармоягузории қаблан анҷомдодашуда

Муқаррароти Қонуни мазкур нисбат ба сармоягузориҳои мавҷуда, ки қаблан дар Ҷумҳурии Тоҷикистон то эътибор пайдо кардани Қонуни мазкур анҷом дода шудаанд, танҳо дар қисмати речаи мусоиди сармоягузорӣ амалӣ мегарданд.

Моддаи 35. Ҷавобгарӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 36. Дар бораи аз эътибор соқит донишани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи сармоягузорӣ» ва Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи созишномаи сармоягузорӣ»

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи сармоягузорӣ» аз 15 марти соли 2016 (Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 2016, №3, мод. 152; с. 2018, №7-8, мод. 530) ва Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи созишномаи сармоягузорӣ» аз 19 марти соли 2013 (Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 2013, №3, мод. 187; с. 2017, №5, қ. 1, мод. 292) аз эътибор соқит доништа шаванд.

Моддаи 37. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон
Раҳмон

Эмомалӣ

ш. Душанбе,
14 майи соли 2025, № 2173